

บทที่ 5 : บทสรุป

การศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการจัดการความเสี่ยงจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในพื้นที่จังหวัด เชียงรายและจังหวัดน่านนี้ มีวิธีการศึกษาที่ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ผลกระทบจากสารเคมีต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ประชาชน แล้วนำผลดังกล่าวนั้นมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับประชาชนชาวจังหวัดเชียงรายและจังหวัดน่านได้มีส่วนร่วม ระดมความคิดและตัดสินใจในการหาแนวทางการลดหรือจัดการความเสี่ยงนั้น เพื่อให้แนวทางที่ได้เป็นแนวทางที่ประชาชน ในพื้นที่เห็นพ้องต้องกัน และเพื่อให้เกิดแนวร่วมในการดำเนินงานตามแนวทางนั้น

แม้ว่าผลการศึกษาจะพบว่าสารตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในสิ่งแวดล้อมและพืชส่วนใหญ่มีค่าไม่เกิน ค่ามาตรฐานก็ตาม แต่กลับตรวจพบสารเคมีกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟตตกค้างในร่างกายของกลุ่มอาสาสมัครทั้ง 2 จังหวัด ซึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานอ้างอิง พบว่าอาสาสมัคร ร้อยละ 51.62-78.95 มีสารตกค้างในร่างกายสูงเกินค่ามาตรฐาน ดังกล่าว ซึ่งให้เห็นว่าในระยะยาวประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับผลกระทบต่อสุขภาพจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ตกค้างใน ร่างกาย โดยอาจแสดงออกในรูปแบบอาการเรื้อรังของสุขภาพ เช่น มีอาการคลื่นไส้ วิงเวียน อ่อนเพลีย กล้ามเนื้อหดตัว เป็นหย่อมๆ แน่นหน้าอก อาเจียน ท้องเดิน ตาพร่า และ น้ำลายออกมากกว่าปกติ นอกจากนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อระบบ ประสาท และระบบต่อมไร้ท่อที่สำคัญในร่างกาย จนแสดงอาการป่วยได้หลายประการ เช่น ภูมิคุ้มกันลดลง ความจำเสื่อม พาร์กินสัน เป็นหมัน มีบุตรยาก เด็กแรกคลอดมีความผิดปกติทางร่างกายและสมอง และ เด็กมีพัฒนาการของสมองช้า เป็นต้น ซึ่งล้วนส่งผลให้คุณภาพชีวิตลดต่ำลง เนื่องจากความผิดปกติของสุขภาพร่างกายจะส่งผลให้การปฏิบัติภารกิจใน ชีวิตประจำวันเป็นไปอย่างไร้ประสิทธิภาพ ผลการศึกษายังสามารถสรุปได้ว่าการวิเคราะห์สารตกค้างในสิ่งแวดล้อมเพียง อย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินมาตรการใดๆ ของภาครัฐเพื่อปกป้องคุณภาพชีวิต ประชาชนได้ ในทางตรงกันข้ามกลับต้องใช้ข้อมูลประกอบหลายๆ ด้าน เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงเป็นไปอย่างถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยหลักที่มีผลต่อการได้รับสารเคมีเข้าสู่ร่างกายของกลุ่มอาสาสมัคร เกิดจากพฤติกรรม การรับประทานอาหารมากกว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยตรง โดยเฉพาะการทานอาหารนอกบ้าน หรือ การนำอาหารปรุงสำเร็จจากภายนอกบ้านมารับประทาน แทนการปรุงสุกด้วยตนเองภายในบ้าน เนื่องจากเชื่อว่า แหล่งอาหารที่มาจากนอกบ้านนั้นยังอาจมีสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่ ดังนั้นการส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชน ในเรื่องอันตรายของสารเคมียังมีความจำเป็นอยู่ โดยเฉพาะการรณรงค์ให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคและผู้ประกอบการ ประกอบอาหารได้ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากสารเคมีที่มีต่อสุขภาพ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภค

ที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้น และการรณรงค์ให้เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ผลิตได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและวิถีปฏิบัติทางการเกษตร เช่น การเว้นระยะเก็บเกี่ยวผลผลิตหลังการใช้สารเคมี หรือ การลด ละ เลิกใช้สารเคมีในการผลิตพืชอาหาร เป็นต้น

แนวทางการจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ได้มาจากการระดมความคิดของประชาชนในพื้นที่นั้น เป็นแนวทางที่สามารถบูรณาการระหว่างหน่วยงาน องค์กร และสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และ หน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงประชาชนทุกคน โดยเป็นแนวทางที่มีความสอดคล้องและสอดคล้องซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกัน ตั้งแต่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมระดับบุคคล การสร้างเครือข่ายผู้ผลิตและผู้บริโภค และการส่งเสริมสร้างความตระหนักในสังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายที่เป็นวัฏจักรหมุนเวียนต่อเนื่องกันไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จนกว่าจะบรรลุผลลัพธ์ที่คุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ปราศจากการคุกคามจากผลกระทบของสารเคมีในพืชอาหาร อย่างไรก็ตามแนวทางดังที่กล่าวมานี้อาจไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างสมบูรณ์ หากขาดการสนับสนุนจากนโยบายของจังหวัด ซึ่งจัดเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนแผนการดำเนินงานเชิงบูรณาการตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ นโยบายที่ชัดเจนและจริงจังจะส่งเสริมและสนับสนุนให้การดำเนินงานตามแนวทางการจัดการความเสี่ยงเป็นไปอย่างราบรื่น และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนอย่างพร้อมเพรียงกัน